КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ УЧНІВ З ІСТОРІЇ УКРАЇНИ

відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України від 04.05.2026 № 722
«Про затвердження системи та загальних критеріїв оцінювання результатів навчання учнів»

Критерії розроблено у форматі **12-бальної шкали** з конкретизацією когнітивних процесів, навчальної діяльності, самостійності, комунікації та стабільності прояву вмінь. Вони орієнтовані на оцінювання **результатів навчання**, визначених Державним стандартом і конкретизованих у навчальній програмі. МОН наголошує на компетентнісному характері оцінювання та праві вчителя добирати доцільні методи й інструменти оцінювання.

Бал / рівень	Когнітивні процеси	Навчальна діяльність	Самостійність	Комунікація та взаємодія	Частота вияву вмінь
1 / початковий	Розпізнає окремі історичні події, постаті, пам'ятки, поняття за зразком. Має фрагментарні уявлення про окремі періоди історії України.	Відтворює окремі факти або назви за безпосередньої допомоги. Виконує найпростіші завдання на встановлення відповідності.	Потребує постійної допомоги, пояснення та покрокового супроводу.	Відповідає на прості запитання після стимулювання, може назвати окремий історичний факт.	Уміння виявляються епізодично, переважно за безпосередньої допомоги вчителя.
2 / початковий	Розрізняє окремі історичні події, дати, постаті, території та поняття. Відтворює окремі факти з опорою на зразок.	Виконує прості завдання на визначення дати, події, історичної особи, роботу з ілюстрацією або картою за інструкцією.	Працює за детальною інструкцією, потребує допомоги під час встановлення причинно-наслідкових зв'язків.	Дає короткі відповіді, використовує окремі історичні терміни, бере участь у роботі за підтримки.	Уміння виявляються зрідка у знайомих ситуаціях.
3 / початковий	Відтворює окремі факти, поняття та хронологічні відомості. За допомогою встановлює прості зв'язки між подіями та історичними діячами.	Виконує нескладні завдання за алгоритмом: визначає подію за джерелом, працює з простою хронологічною шкалою, знаходить інформацію на карті.	Частково працює самостійно, але потребує допомоги під час аналізу джерела та формулювання висновку.	Висловлює просте судження про історичну подію, відповідає на запитання вчителя.	Уміння виявляються періодично під час стандартних завдань.

Бал / рівень	Когнітивні процеси	Навчальна діяльність	Самостійність	Комунікація та взаємодія	Частота вияву вмінь
4 / середній	Розуміє основні історичні поняття, визначає істотні ознаки подій і явищ, розрізняє причини та наслідки на елементарному рівні.	Відтворює основний зміст навчального матеріалу, працює з хронологією, історичною картою, ілюстраціями та нескладними джерелами за відомим алгоритмом.	Виконує типові завдання за інструкцією, частково контролює правильність відповіді.	Формулює прості історичні судження, використовує базову термінологію, бере участь у парній роботі.	Уміння виявляються регулярно у стандартних навчальних ситуаціях.
5 / середній	Пояснює основний зміст історичних подій і явищ, визначає прості причинно-наслідкові зв'язки, характеризує діяльність окремих історичних постатей.	Аналізує нескладні історичні джерела, визначає хронологічну послідовність, показує історико-географічні об'єкти на карті, виконує типові завдання.	Самостійно виконує основну частину роботи, звертається по допомогу у складніших випадках.	Пояснює власну відповідь, використовує історичні поняття, слухає думки інших, бере участь у спільному обговоренні.	Уміння виявляються регулярно під час типових завдань.
6 / середній	Аналізує історичні події за визначеними ознаками, встановлює причинно-наслідкові та хронологічні зв'язки, порівнює окремі історичні явища.	Самостійно працює з картою, хронологічною таблицею та нескладними писемними й візуальними джерелами; формулює короткі обґрунтовані висновки.	Визначає послідовність основних дій, перевіряє результат, виправляє очевидні помилки.	Послідовно пояснює хід міркувань, аргументує окремі твердження, конструктивно взаємодіє з іншими.	Уміння виявляються стабільно у типових і частково змінених ситуаціях.
7 / достатній	Аналізує історичні процеси, встановлює причинно-наслідкові, хронологічні та просторові зв'язки, порівнює події, явища та діяльність історичних діячів.	Самостійно працює з різними видами історичних джерел, картою та хронологією; застосовує знання для пояснення нових, але близьких до вивчених ситуацій.	Самостійно планує основні етапи роботи, добирає необхідну інформацію, контролює результат.	Аргументовано висловлює історичні судження, бере участь у дискусії, враховує позиції інших.	Уміння виявляються систематично в більшості навчальних ситуацій.
8 / достатній	Порівнює історичні процеси та явища, аналізує різні позиції щодо історичних подій, визначає	Критично опрацьовує кілька історичних джерел, визначає їхню інформаційну цінність,	Самостійно обирає спосіб виконання завдання, знаходить і виправляє	Веде змістовний історичний діалог, аргументує власну позицію, порівнює різні	Уміння виявляються часто, стабільно та в різних видах навчальної діяльності.

Бал / рівень	Когнітивні процеси	Навчальна діяльність	Самостійність	Комунікація та взаємодія	Частота вияву вмінь
	взаємозв'язки між політичними, економічними, соціальними та культурними чинниками.	зіставляє інформацію карти, тексту, статистичних і візуальних матеріалів.	помилки, перевіряє достовірність висновків.	погляди, конструктивно співпрацює.	
9 / достатній	Критично аналізує історичні процеси, оцінює взаємодію чинників, розрізняє факт, судження та інтерпретацію, робить обґрунтовані висновки на основі джерел.	Самостійно досліджує історичну проблему, зіставляє різні джерела, аргументовано пояснює суперечливі історичні питання, використовує карту й хронологію як інструменти дослідження.	Планує повний хід роботи, визначає критерії перевірки інформації, здійснює самооцінювання та коригує власні висновки.	Переконливо аргументує позицію, веде дискусію на основі історичних фактів і джерел, коректно ставиться до інших поглядів.	Уміння виявляються систематично, стійко та в більшості складних ситуацій.
10 / високий	Глибоко аналізує історичні процеси та явища, інтегрує знання з різних тем, виявляє закономірності, оцінює роль історичних чинників і наслідки подій.	Самостійно виконує складні аналітичні, дослідницькі та проєктні завдання; критично опрацьовує різні типи джерел, формулює аргументовані історичні висновки.	Повністю самостійно планує дослідження, визначає стратегію роботи, контролює та коригує всі етапи.	Чітко й логічно презентує результати, переконливо захищає власну позицію, ефективно працює в команді.	Уміння виявляються постійно та в різноманітних навчальних, дослідницьких і практичних ситуаціях.
11 / високий	Синтезує знання з різних періодів історії України, критично оцінює історичні інтерпретації, виявляє складні взаємозв'язки між подіями, процесами та явищами.	Самостійно проводить історичне дослідження, зіставляє різні джерела й позиції, створює аргументовані аналітичні продукти, моделі, презентації або проєкти.	Демонструє високий рівень самоорганізації, самоконтролю та рефлексії, самостійно визначає критерії якості власного дослідження.	Координує спільну роботу, аргументовано дискутує, конструктивно розв'язує суперечності, допомагає групі досягати спільного результату.	Уміння виявляються постійно, впевнено та результативно у нових і нестандартних ситуаціях.
12 / високий	Демонструє системне, критичне та творче історичне мислення. Самостійно інтегрує знання, формулює й перевіряє	Творчо розв'язує складні історичні проблеми, проводить комплексні дослідження, інтегрує текстові, картографічні,	Повністю самостійно визначає мету, методи, послідовність і критерії дослідження, здійснює глибоку рефлексію,	Вільно й аргументовано комунікує з історичних питань, переконливо презентує результати, критично аналізує	Уміння виявляються постійно, комплексно, творчо та результативно в навчальних,

Бал / рівень	Когнітивні процеси	Навчальна діяльність	Самостійність	Комунікація та взаємодія	Частота вияву вмінь
	гіпотези, критично оцінює джерела та історичні інтерпретації, робить самостійні обґрунтовані висновки.	статистичні, візуальні та інші джерела, створює оригінальні дослідницькі та проєктні продукти.	оцінює достовірність та обґрунтованість власних висновків.	альтернативні позиції та сприяє продуктивній командній роботі.	дослідницьких, практичних і нестандартних ситуаціях.

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РІВНІВ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ УЧНІВ З ІСТОРІЇ УКРАЇНИ

Для історії України особливого значення набувають **робота з історичним часом і простором, аналіз джерел, встановлення причинно-наслідкових зв'язків, аргументація та формування власних історичних суджень**.

Рівень	Загальна характеристика навчальних досягнень учнів з історії України
Початковий (1–3 бали)	Учень/учениця має **фрагментарні уявлення** про історію України, окремі події, дати, історичні постаті, поняття та пам'ятки. Розпізнає й називає окремі історичні об'єкти за зразком або за допомогою вчителя. Відтворює прості факти, виконує елементарні завдання з хронології, картою чи історичним джерелом за зразком. Потребує істотної підтримки під час встановлення зв'язків між подіями, визначення їхніх причин і наслідків та формулювання висновків.
Середній (4–6 балів)	Учень/учениця **розуміє основний зміст** історичного матеріалу, знає основні події, поняття, дати та історичних діячів. Визначає хронологічну послідовність подій, локалізує їх на карті, характеризує окремі історичні явища. За відомим алгоритмом працює з текстовими, візуальними та картографічними джерелами. Встановлює прості причинно-наслідкові зв'язки, порівнює окремі події та явища, формулює нескладні висновки. Виконує типові завдання переважно самостійно, у складніших ситуаціях потребує ситуативної допомоги.
Достатній (7–9 балів)	Учень/учениця **впевнено аналізує історичні події, явища та процеси**, встановлює причинно-наслідкові, хронологічні й просторові зв'язки. Порівнює історичні події, процеси та діяльність історичних постатей, визначає їхні спільні й відмінні риси. Самостійно працює з різними видами історичних джерел, зіставляє інформацію, визначає її значущість, формулює обґрунтовані висновки. Застосовує історичні знання у

Рівень	Загальна характеристика навчальних досягнень учнів з історії України
	змінених ситуаціях, аргументовано висловлює власні судження, бере участь у дискусіях і дослідницьких та проєктних роботах.
Високий (10–12 балів)	Учень/учениця демонструє **системне, критичне й творче історичне мислення**. Глибоко аналізує історичні процеси, інтегрує знання з різних тем і періодів історії України, встановлює складні взаємозв’язки між політичними, економічними, соціальними та культурними чинниками. Критично оцінює історичні джерела, розрізняє факт, судження та інтерпретацію, порівнює різні історичні позиції. Самостійно формулює проблемні питання, висуває припущення, обґрунтовує висновки, проводить дослідницьку та проєктну діяльність. Переконливо аргументує власну позицію, коректно працює з альтернативними поглядами та творчо застосовує історичні знання в нових, практичних і міжпредметних ситуаціях.

Основні предметні орієнтири для оцінювання з історії України

Під час оцінювання доцільно комплексно враховувати, наскільки учень/учениця:

- **знає та розуміє історичну хронологію**, послідовність і тривалість подій;
- локалізує історичні події та явища в просторі, працює з історичною картою;
- характеризує історичні події, явища, процеси та діяльність історичних постатей;
- встановлює **причинно-наслідкові, хронологічні та просторові зв'язки**;
- порівнює історичні події, процеси, явища та постаті;
- аналізує текстові, речові, візуальні, картографічні, статистичні та цифрові історичні джерела;
- розрізняє **історичний факт, судження, оцінку та інтерпретацію**;
- визначає авторство, мету, контекст і достовірність історичного джерела;
- формулює аргументовані історичні судження та висновки;
- використовує історичну термінологію;

- пояснює взаємозв'язки політичних, економічних, соціальних і культурних процесів;
- усвідомлює зв'язок історії України з європейським та світовим історичним процесом;
- розуміє значення історичної пам'яті, культурної спадщини, прав і свобод людини;
- бере участь у **дискусіях, дослідницьких і проєктних роботах**;
- аргументовано презентує результати власної діяльності;
- здійснює самооцінювання, рефлексію та коригування власної навчальної діяльності.